

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 150/2011), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima, za razdoblje od 2012. do 2015. godine, za 2013. godinu, u tekstu koji je dostavio Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina aktom, klase: 004-01/13-01/01, urbroja: 50450-01/01-14-56, od 9. srpnja 2014. godine.

2. Zadužuje se Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da o ovom Zaključku izvijesti nadležna tijela, nositelje provedbe mjera iz Nacionalnog plana iz točke 1. ovoga Zaključka.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

OBRAZLOŽENJE

Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2012. do 2015. godine, unutar poglavlja Koordinacija aktivnosti, predviđa obvezu redovitog godišnjeg izvještavanja Vlade Republike Hrvatske o provedbi predmetnog Nacionalnog plana. Svrha sastavljanja ovakvog Izvješća je sustavno praćenje provedbe aktivnosti pojedinih državnih tijela u području suzbijanja trgovanja ljudima.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske zadužen je za koordinaciju provedbe predmetnog Nacionalnog plana.

Prikaz ispunjenih ciljeva te ostvarenih mjera i aktivnosti u predmetnom Izvješću prikazan je na način da slijedi metodologiju samog Nacionalnog plana, dakle kroz slijedeća poglavlja: Normativni okvir; Identifikacija žrtava trgovanja ljudima; Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima; Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima; Prevencija; Obrazovanje; Međunarodna suradnja i Koordinacija aktivnosti.

Izvješće o provedbi Nacionalnog plana odnosi se na 2013. godinu. Izrađeno je na osnovi podataka dostavljenih od nadležnih tijela državne uprave kao i organizacija civilnog društva i to od: Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva zdravlja, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva obrane, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Hrvatskog Crvenog križa i mreže nevladinih organizacija PETRA.

Navedeni dokument predstavlja pregled provedenih mjera te ostvarenog napretka u stvaranju cjelovitog sustava suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj.



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNOG PLANA ZA SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA ZA RAZDOBLJE OD 2012. DO 2015.
GODINE
ZA 2013. GODINU

Zagreb, 2014

UVOD

Unutar poglavlja „Koordinacija aktivnosti“ Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine, mjerom 3. određena je obveza redovitog godišnjeg izvještavanja Vlade Republike Hrvatske o provedbi predmetnog Nacionalnog plana. Navedenu obvezu ima Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, kao ured nacionalnog koordinатора za suzbijanje trgovanja ljudima.

Izvešće o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za 2012. godinu usvojeno je od strane Vlade Republike Hrvatske 14. studenog 2013. godine.

Sve nadležne institucije su se u 2013. godini rukovodile procjenom ostvarenja ciljeva iz prethodnog Izvešća u cilju pojačavanja rada na suzbijanju trgovanja ljudima u 2013. godini.

Također, nastavilo se pomno pratiti trendove u području trgovanja ljudima te se u provedbi aktivnosti u 2013. godini nastojalo odgovoriti na postojeće izazove.

Kao značajne trendove ističemo povećanje broja maloljetnih žrtava trgovanja ljudima u cilju seksualne eksploatacije koji su državljani/ke Republike Hrvatske. Također, u 2013 godini zabilježen je i porast ukupnog broja identificiranih žrtava te je u 2013. godini ukupno identificirana 31 žrtva.

Od 2002. godine od kada se vode službene evidencije o identificiranim žrtvama trgovanja ljudima do kraja 2013. godine, u Republici Hrvatskoj ukupno je identificirano 147 žrtava trgovanja ljudima. Od navedenog broja, u 2013. godini ukupno je identificirana 31 žrtva trgovanja ljudima (od kojeg broja je 22 državljana/ki Republike Hrvatske, 4 državljanina/ki Bosne i Hercegovine, 3 državljanina Rumunjske, 1 državljanka Makedonije i državljanka Srbije). Ženske žrtve su seksualno iskorištavane dok su muške žrtve radno iskorištavane.

Prikaz ispunjenih ciljeva te ostvarenih mjera i aktivnosti biti će u ovom Izvešću prikazan na način da slijedi metodologiju samog Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine, dakle kroz slijedeća poglavlja:

1. Normativni okvir
2. Identifikacija žrtava trgovanja ljudima
3. Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima
4. Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima
5. Prevencija
6. Obrazovanje
7. Međunarodna suradnja
8. Koordinacija aktivnosti

Za provedbu mjera i aktivnosti Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za 2013. godinu tijela državne uprave utrošila su ukupno 6.438.137,46 kn

1. Normativni okvir

1. Unaprijediti normativni okvir u cilju zaštite žrtava te otkrivanja, procesuiranja i odgovarajućeg sankcioniranja počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima i ropstva.

U Nacionalnom planu za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine, (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) unutar poglavlja „Normativni okvir“ naročita je pozornost posvećena jačanju već uspostavljene suradnje između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova. Isto se provodilo kroz organiziranje zajedničkih sastanaka za državne odvjetnike i policijske službenike.

Također, u 2013. godini (1. siječnja 2013) stupio je na snagu novi Kazneni zakon u kojem je dosadašnji članak 175., „Trgovanje ljudima i ropstvo“ razdvojen na dva članka, jedan koji se odnosi na utemeljenje ropuskog odnosa i prijevoz osoba u ropskom odnosu, (članak 105., „Ropstvo“) i drugi koji se odnosi na trgovanje ljudima (članak 106., „Trgovanje ljudima“). Vrlo bitna novina novog obilježja kaznenog dijela „Trgovanja ljudima“ svakako je proširenje oblika iskorištavanja sklapanja nedozvoljenog ili prisilnog braka te korištenja osoba u oružanim sukobima.

Nadalje, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je osnovao je Radnu skupinu u svrhu izrade Protokola o suradnji i razmjeni podataka vezano za problematiku trgovanja ljudima. Radna skupina je izradila nacrt navedenog protokola.

2. Identifikacija žrtava trgovanja ljudima

1. Pojačavanje proaktivnih postupaka identifikacije žrtava trgovanja ljudima
2. Regionalna i međunarodna suradnja u području suzbijanja trgovanja ljudima i identifikacije žrtava

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Identifikacija žrtava trgovanja ljudima,“ ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo unutarnjih poslova, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Hrvatski Crveni križ i organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ministarstvo unutarnjih poslova

U procesu identifikacije žrtava trgovanja ljudima Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2013. nastavilo suradnju s relevantnim ministarstvima koja su uključena u suzbijanje trgovanja ljudima, kao i organizacijama civilnog društva te međunarodnim organizacijama. U skladu s time, prilikom identifikacije žrtava, primjenjivana je standardna procedura postupanja sukladno s važećim *Protokolom za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima*.

Prema evidencijama Ministarstva unutarnjih poslova tijekom 2013. u Republici Hrvatskoj identificirana je **31 žrtva trgovanja** ljudima što je prikazano u tablici koja slijedi:

Tablica 1: Broj identificiranih žrtava trgovanja ljudima u 2013. prema državi porijekla

DRŽAVA	Broj
Bosna i Hercegovina	4
Hrvatska	22
Makedonija	1
Rumunjska	3
Srbija	1
UKUPNO	31

Izvor: Evidencije Ministarstva unutarnjih poslova RH

Za napomenuti je kako je tijekom 2013. provedena operativna akcija „Oliver“ s ciljem detektiranja i suzbijanja organiziranih oblika prosjačenja, odnosno identifikaciju žrtava trgovanja ljudima kroz ovaj oblik eksploatacije. To je u konačnici rezultiralo identifikacijom jedne žrtve kaznenog djela trgovanja ljudima, ali i identifikacijom tri žrtve trgovanja ljudima kroz kaznena djela iz domene kazneno pravne zaštite djece i obitelji.

U svrhu ispunjavanja ciljeva određenih *Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine*, a koji se također odnose na predmetno poglavlje, tijekom 2013. nastavljena je intenzivna suradnja s organizacijama civilnog društva koje rade na zaprimanju dojava upućenih na SOS telefonsku liniju uspostavljenu radi uspješnije borbe protiv trgovanja ljudima. Sijedom toga Ministarstvo unutarnjih poslova je postupalo na temelju deset zaprimljenih dojava o saznanjima vezanim za možebitne inkriminirane radnje u svezi s trgovanjem ljudima.

U navedenom vremenskom periodu Ministarstvo unutarnjih poslova tijekom provođenja značajnijih kriminalističkih istraživanja ostvarilo je intenzivnu međunarodnu policijsku suradnju sa zemljama članicama Europske unije uz uporabu komunikacijskih kanala Interpola i Europolu.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sukladno svojim obvezama nacionalnog koordinativnog tijela na području suzbijanja trgovanja ljudima, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina vodi objedinjenu evidenciju identificiranih žrtava trgovanja ljudima po dobi, spolu, zemlji porijekla i ostalim relevantnim podacima. Također, u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske prati evidencije postupaka protiv počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima.

Sukladno bazi podataka o identificiranim žrtvama trgovanja ljudima, u Republici Hrvatskoj je u razdoblju od 2002. do 2012. godine ukupno identificirano 147 žrtava trgovanja ljudima. Tabela prikaz identificiranih žrtava po zemlji porijekla i godini identifikacije slijedi u nastavku:

TABELARNI PRIKAZ IDENTIFICIRANIH ŽRTAVA

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	UKUPNO
Državljeni Republike Hrvatske	2	2	6	3	3	9	4	4	4	13	8	22	76
Državljeni Bosne i Hercegovine		1	2	1	1	2	2	1	1	1		4	16
Državljeni Bugarske				1	3								4
Državljeni Kameruna		1											1
Državljeni Maroka			1										1
Državljeni Moldavija	3	1	2			1							7
Državljeni Rumunjske			3	1	1				1		2	3	11
Državljeni Ruske Federacije		1											1
Državljeni Slovačke		1											1
Državljeni Makedonije												1	1
Državljeni Srbije		1	3		1♦	3	1		1			1	14

								3					
Državljeni Ukrajine	2		2		3								7
Državljeni Albanije					1								1
Državljeni SAD-a											1		
Bez državljanstva	1												1
UKUPNO	8	8	19	6	13	15	7	8	7	14	11	31	147

Hrvatski crveni križ

Hrvatski Crveni križ sudjelovao je redovno na sastancima Operativnog tima tijekom 2013. godine te se na taj način doprinijelo razmjeni informacija o provedenim aktivnostima i oblicima pružene pomoći žrtvama trgovanja ljudima. Obzirom na kontinuiranu 24 satnu dostupnost koordinatora mobilnih timova, osigurana je intervencija najbližeg mobilnog tima kada se radi o slučajevima odraslih žrtava trgovanja ljudima u najkraćem mogućem roku, što je rezultat dugogodišnje koordinacije aktivnosti i međusobne suradnje između vladinih i nevladinih institucija uključenih u sustav suzbijanja trgovanja ljudima.

PETRA – mreža nevladinih udruga za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama

Savjetovanje, psiho-socijalnu i pravnu pomoć, te zastupanje na sudu žrtava trgovanja ženama od članica PETRA Mreže pružaju dvije organizacije: Centar za žene žrtve rata ROSA i Organizacija za integritet i prosperitet - OIP iz Splita.

U savjetovalištu **Centra za žene žrtve rata - ROSA** pruža se telefonsko i osobno savjetovanje, psihološka i pravna pomoć, te pomoć u kontaktima s institucijama. U 2013. godini ostvareno je 137 intervencija za 31 osobu (od čega 12 žrtava u skrbi od prije, pri institucijama i nevladinim organizacijama), te savjetodavnih razgovora, osobno ili telefonom. U savjetovalištu su radile dvije voditeljice slučajeva, te psihologinje i pravnice Ženskog savjetovališta.

Ove godine na SOS liniji (0800 77 99) zabilježeno je ukupno 471 poziva, od čega je 18 prijava građana upućeno MUPu na provjeru.

U cilju poboljšanja rada i povećanja broja poziva SOS linija je ove godine oglašena i otvaranjem Facebook stranice <http://www.facebook.com/SosZaZrtveTrgovanjaLjudima> te objavljivanjem plaćenog oglasa na Facebooku.

Organizacija OIP Split je tijekom 2013. godine skrbrila je za četiri žrtve trgovanja ljudima, tri muške odrasle osobe i jednu žensku osoba, koje su boravile u Nacionalnom skloništu za maloljetne žrtve trgovanja ljudima. Radilo se o dva slučaja radnog iskorištavanja i jednom slučaju prisiljavanja na kazneno djelo raspačavanja droge, te vršenja bludne radnje nad žrtvom. Svim osobama pružena je adekvatna pomoć i zaštita sukladno Protokolima i pravima za žrtve trgovanja ljudima. Svi štićenici/ce napustili su sklonište po davanju iskaza na sudu i kada su se stvorili uvjeti za njihov dragovoljan i siguran povratak u zemlju podrijetla ili prelaska u sklonište za odrasle osobe.

Autonomna ženska kuća Zagreb i Udruga Brod — grupa za ženska ljudska prava iz Slavenskog Broda. Udruga Brod je tokom 2013.g. primila i efikasno zbrinula žrtvu trgovanja ljudima koja je nakon izlaska iz službenog sistema podrške ponovo zapala u teškoće i bio joj je potreban smještaj, te joj je pružena adekvatna pomoć.

Sve su aktivnosti članica Mreže koje rade na podršci žrtvama sukladne Protokolu o reintegraciji žrtava trgovanja ljudima.

3. Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima

Ciljevi:

- 1. Razvijati nove načine prikupljanja statističkih podataka o ovom fenomenu i njegovom procesuiranju**
- 2. Jačanje suradnje policijskih službenika i državnih odvjetnika kako bi počinitelji kaznenog djela trgovanja ljudima i njihovi pomagalci bili otkriveni i primjereno kažnjeni**

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima,, ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo unutarnjih poslova.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, kao jedan od nositelja Aktivnosti: I. „Vođenje baze podataka o procesuiranim slučajevima za kazneno djelo iz čl. 175. Kaznenog zakona (sada čl. 106. Kaznenog zakona)", značajno je unaprijedilo statističko praćenje kroz svoju bazu podataka na način da se podaci za kazneno djelo ropstva iz čl. 105. Kaznenog zakona, kazneno djelo trgovanja ljudima iz

čl. 106. Kaznenog zakona, kazneno djelo trgovanja dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima iz čl. 107. Kaznenog zakona i kazneno djelo podvođenja djeteta iz čl. 162. Kaznenog zakona, prikupljaju na način da baza podataka sadrži, pored podataka o broju prijavljenih osoba u određenom izvještajnom razdoblju, broju i vrsti državnoodvjetnička odluke povodom svake kaznene prijave, broju i vrsti presuda, još i podatke o dobi, spolu i državljanstvu počinitelja, dobi, spolu i državljanstvu žrtve, te podatke o načinu iskorištavanja žrtve.

Posebno se napominje kako se državnoodvjetnička baza podataka o slučajevima trgovanja ljudima ažurira svakom promjenom nastalom u svakom konkretnom predmetu, o čemu nadležna državna odvjetništva žurno, po nastaloj promjeni, izvještavaju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Također, prijave za kazneno djelo podvođenja djeteta iz čl. 162. Kaznenog zakona u državnom odvjetništvu se prate jednako kao slučajevi trgovanja ljudima.

Vezano za isto područje Nacionalnog plana, u kojem je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nositelj Aktivnosti 2.: „ Analiza broja predmeta, optužnih akata i pravomoćnih presuda za kazneno djelo iz čl. 175. Kaznenog zakona", u promatranom izvještajnom razdoblju za 2013., unaprjeđenjem baze podataka, omogućen je kvalitetniji način analize predmeta i uočavanje određenih trendova.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske kroz izvještajno razdoblje nastavilo je i sa svojom obvezom polugodišnjeg izvješćivanja Operativnog tima o slučajevima trgovanja ljudima, kao i jačanjem suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Hrvatske, kroz neposrednu razmjenu informacija o slučajevima kaznenog djela trgovanja ljudima.

USKOK

U okviru svoje nadležnosti iz čl.21. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta goni počinitelje kaznenih djela trgovanja ljudima iz čl.106 stavak 3. Kaznenog zakona.

Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa nastavlja s polugodišnjim izvješćivanjem Operativnog tima o postojanju presuda za kazneno djelo iz članka 175. Kaznenog zakona (odnosno članka 105. i članka 106. novog Kaznenog zakona).

Ministarstvo unutarnjih poslova

U promatranom razdoblju Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je nadležnim Državnim odvjetništvima podnosilo kaznene prijave radi postojanja osnova sumnje u počinjenje kaznenih djela trgovanja ljudima iz članka 106. Kaznenog zakona, te drugih srodnih kaznenih djela u kojima su prilikom postupanja policije identificirane žrtve trgovanja ljudima (pobliže navedeno u *Tablici 2*).

Tablica 2: Broj i vrsta kaznenih djela u svezi sa žrtvama trgovanja ljudima

NAZIV KAZNENOG DJELA	Broj KD
Trgovanje ljudima čl. 106.	9
Podvođenje čl. 195.	3
Prostitucija čl. 157.	2
Silovanje čl. 153.	1
Podvođenje djeteta čl. 162 1C	4
Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od 15 godina čl. 158.	2
Spolni odnošaj bez pristanka čl. 152.	
Spolni odnošaj sa djetetom čl. 192.	
Povreda djetetovih prava čl. 177,	3
Protupravno oduzimanje slobode čl. 136.	1
Prijetnja čl.139.	1
Protuzakonito ulaženje kretanje i boravak u RH čl. 326.	1
UKUPNO	31

Izvor: Evidencije Ministarstva unutarnjih poslova RH

4. Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima

Ciljevi:

- 1. Osigurati zaštitu najboljeg interesa za žrtve trgovanja ljudima.**
- 2. Osigurati oporavak i integracija/reintegraciju žrtava trgovanja ljudima u društvo.**
- 3. Unaprijediti postojeću suradnju između državnih institucija i organizacija civilnog društva.**

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima,, ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo unutarnjih poslova, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo zdravlja, Hrvatski Crveni križ i organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je kroz sjednice Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima, uključen u cjelokupni program pomoći i zaštite svake pojedine žrtve trgovanja ljudima. Nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima, kao voditelj Operativnog tima, uključen je u rješavanje konkretnih problema koji se javljaju u svakom pojedinom

novoidentificiranom slučaju trgovanja ljudima te u suradnji s nadležnim tijelima, odnosno drugim članovima Operativnog tima, razmatra mogućnosti daljnjih postupanja vezano uz svaku žrtvu pojedinačno. Upravo kroz rad nacionalnog koordinatora i Operativnog tima u svim slučajevima trgovanja ljudima identificiranim tijekom 2013. godine, koordiniran je rad svih sudionika uključenih u program pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima.

Nadalje, u okviru redovitog, godišnjeg natječaja za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2013. godinu na poziciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, od ukupno 7 prioriternih područja 1 se odnosio na suzbijanje trgovanja ljudima.

Unutar navedenog prioriternog područja financirano je 6 projekata s ukupnim iznosom od 200.000,00 kn.

Ministarstvo unutarnjih poslova

Predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske su kao članovi Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima Vlade Republike Hrvatske tijekom 2013. kontinuirano sudjelovali (zajedno s educiranim policijskim službenicima iz policijskih uprava) u svakom pojedinom slučaju identifikacije žrtava trgovanja ljudima u smislu iniciranja potrebne pomoći i zaštite. Također su, radi zajedničkog postupanja i koordinacije, održavali sastanke s predstavnicima Hrvatskog Crvenog križa te drugih nevladinih organizacija, kao i s predstavnicima Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Prilikom identifikacije žrtava trgovanja ljudima, u skladu s dogovorom s nevladinim organizacijama i nacionalnim koordinatom, Ministarstvo unutarnjih poslova je u svakom pojedinom slučaju bez odgode tražilo asistenciju organizacija civilnog društva i mobilnih timova kako bi se žrtvama osigurala adekvatna pomoć i zaštita.

Tijekom 2013. Ministarstvo unutarnjih poslova je organiziralo povratak dvije identificirane žrtve trgovanja ljudima i to: u kolovozu 2013. za jednu osobu srpskog državljanstva i u listopadu za jednu osobu bosansko-hercegovačkog državljanstva.

Isto tako, u 2013. godini Ministarstvo unutarnjih poslova sukladno s odredbom članka 65. stavka 1. točke 1. *Zakona o strancima* odobrilo je privremeni boravak iz humanitarnih razloga za dvije žrtve trgovanja ljudima koje su prihvatile program pomoći i zaštite, i to za državljane Bosne i Hercegovine i Makedonije.

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo zdravlja je u okviru preuzetih obveza za provedbu Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2012. do 2015. godine u 2013. godini u državnom proračunu osiguralo sredstva za zdravstvenu zaštitu žrtava trgovanja ljudima (na Aktivnosti A 789006 - Provedba nacionalnih programa, strategija i planova, grupa rashoda 32 (materijalni rashodi)).

U 2013. godini i nadalje je bila osigurana suradnja sa nevladinim organizacijama, organizacijama civilnog društva i zdravstvenim ustanovama kroz koordinaciju pružanja zdravstvene zaštite i pomoći identificiranim žrtvama.

Vezano za navedeno, također kontinuirano je praćena primjena i izvršavanje odredbi Zakona o zaštiti tajnosti podataka u pogledu žrtava trgovanja ljudima.

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Za svaku žrtvu trgovanja ljudima izrađuje se procjena stanja žrtve te se temeljem navedene procjene izrađuje individualni plan programa i podrške prilagođen potrebama svake žrtve. Procjenu stanja žrtve izrađuje član mobilnog tima organizacije koja skrbi o žrtvi ili voditelj slučaja u skloništu u kojem je žrtva smještena u suradnji s regionalnim koordinatorom koji je ujedno i član mobilnog tima i posebnim skrbnikom ukoliko se radi o djetetu žrtvi trgovanja ljudima. Procjena se radi prema obrascu, a uključuje prikupljanje svih dostupnih informacija o žrtvi, uključujući informacije o školovanju, radnom iskustvu, načinu na koji je osoba završila kao žrtva trgovanja ljudima, uvjetima života i rada dok je osoba bila prodana/iskorištavana, njezinom zdravstvenom stanju i potrebama za zdravstvenom zaštitom (u nekim su slučajevima već prethodno, prije ulaska u sklonište, obavljani svi zdravstveni pregledi).

Osim pomoći i potpore koju žrtve trgovanja ljudima mogu dobiti u samom nacionalnom skloništu, sukladno propisima iz djelokruga socijalne skrbi, žrtvama trgovanja ljudima osigurava se i alternativni oblik pomoći u okviru postojećih stručnih i prostornih kapaciteta ustanova socijalne skrbi u slučajevima kada se ocijeni da je to u najboljem interesu pojedine osobe.

Svi podaci o žrtvama trgovanja ljudima, tajni su i dostupni isključivo članovima mobilnog tima Hrvatskog Crvenog križa i djelatnicima Nacionalnog skloništa te članovima Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima ukoliko je to potrebno.

Ministarstvo socijalne politike i mladih je i nadalje nastavilo osiguravati sredstva za financiranje rada dvaju nacionalnih skloništa za žrtve trgovanja ljudima koje vode nevladine organizacije, a temeljem ugovora o međusobnim odnosima u vođenju nacionalnih skloništa za djecu i odrasle žrtve trgovanja ljudima. U tu je svrhu tijekom 2013. godine utrošeno ukupno 4 10.011,72 kuna, od čega 180.569,76 kn za sklonište za maloljetne žrtve, te 229.441,96 kuna za sklonište za odrasle žrtve trgovanja ljudima. Tijekom prosinca 2013. godine izrađeni su i potpisani aneksi ugovora za daljnje razdoblje od godine dana.

Temeljem nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva socijalne politike i mladih, te dokumenta Standardne operativne procedure Ministarstva socijalne politike i mladih za postupanje sa žrtvama trgovanja ljudima (Klasa: 022-03/13-03/116, Urbroj: 519-05-2-2/1-13-2 od 11. listopada 2013.) poslovi vezani uz koordinaciju aktivnosti pomoći i zaštite odraslih i maloljetnih žrtava trgovanja ljudima objedinjeni su u jednoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva te je sukladno navedenom, u studenom 2013. godine objedinjena i uloga koordinatora u jednoj osobi, umjesto dotadašnje dvije. Također, zatražena su i nova imenovanja županijskih i regionalnih koordinatora pri Centrima za socijalnu skrb, koji su zaduženi za obavljanje svih poslova vezanih uz pružanje pomoći i podrške žrtvama trgovanja ljudima u sustavu socijalne skrbi. Koordinatori Ministarstva socijalne politike i mladih su u 2013. godini sudjelovali na sastancima Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima te koordinirali aktivnosti i surađivali s predstavnicima drugih tijela i javnih ustanova u svakom pojedinom slučaju žrtava trgovanja ljudima.

Tako je i tijekom 2013. godine u suradnji svih nadležnih tijela identificiranim žrtvama trgovanja ljudima, osim usluge smještaja u skloništu za 8 žrtava trgovanja ljudima, pružena i psihosocijalna pomoć, zdravstvena zaštita, novčana pomoć za osobne potrebe, osiguran je nastavak srednje škole, psihoterapija, prekvalifikacija za zanimanje kao i pravno savjetovanje i pravna zaštita. Osim žrtvama smještenima u skloništu, tijekom 2013. godine, predstavnici skloništa i centara za socijalnu skrb pružali su stručnu pomoć i podršku žrtvama kojima nije bio potreban smještaj, u svrhu što skorijeg oporavka i reintegracije u društvo.

Hrvatski Crveni križ

Tijekom postupka pružanja pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima osnova svega je bila prilagoditi program pomoći i zaštite osobi koja se nalazi u skrbi, kako bi se u najkraćem roku ostvarili najučinkovitiji rezultati u cilju što bržeg oporavka. U tu su se svrhu izrađivali individualizirani programi pomoći koji se temelje na informacijama dobivenih od same žrtve i procjeni njenog psihofizičkog stanja, te željama i ciljevima same žrtve kao jednoj od glavnih vodilja prilikom donošenja plana. Svrha je psihofizički oporavak osobe i na kraju ponovno uključivanje u društvo i osposobljavanje za samostalan život. Kako bi osobama bila pružena sva podrška koja im je u tom procesu potrebna, uključeni su bili i vanjski suradnici u postupku reintegracije i suradnici za potrebe pružanje psihosocijalne pomoći i okupacione terapije. Njihov je zadatak bio dodatno osnaživati korisnike kroz razgovor i druženje te razne socijalne aktivnosti te praćenje napretka u postupku što učinkovitijeg ponovnog uključivanja u društvo i osamostaljivanja.

Tijekom 2013. godine, pružena je pomoć i zaštita za dvije muške osobe, žrtve trgovanja ljudima u svrhu radnog iskorištavanja (državljeni RH). Osim navedenog, HCK je nastavio pružati pomoć za još pet žrtava trgovanja ljudima identificiranih ranijih godina, uglavnom kroz psihosocijalnu i humanitarnu pomoć.

Svi podaci vezani za žrtve trgovanja ljudima kao što su osobni podaci i podaci o mjerama i programu pomoći i zaštite, ostaju dostupni isključivo članovima mobilnog tima Hrvatskog Crvenog križa i djelatnicima Nacionalnog skloništa koji su odgovorni za pružanje pomoći i zaštite, kao i članovima Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima ukoliko je to potrebno.

5. Prevencija

Ciljevi:

1. Podizati javnu svijest o problematici trgovanja ljudima
2. Provođenje istraživanja o problematici trgovanja ljudima i najnovijim trendovima

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Prevencija,, ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo unutarnjih poslova i organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, uz provođenje vlastitih kampanja usmjerenih na suzbijanje trgovanja ljudima, surađivao je sa svim nadležnim tijelima te s organizacijama civilnog društva u provedbi njihovih preventivnih aktivnosti.

Djelatnici Ureda za ljudska i prava nacionalnih manjina prava sudjelovali su na okruglim stolovima, tribinama, televizijskim i radio programima u kojima se obrađivala tema suzbijanja trgovanja ljudima. Također, Ured redovito ažurira svoju web stranicu (www.uljppnm.vlada.hr) na kojoj su široj javnosti dostupni osnovni podaci o fenomenu trgovanja ljudima, nacionalni strateški dokumenti kao i aktivnosti Ureda u ovom području.

Isto tako, u cilju prevencije ovog fenomena Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina organizirao je edukativne radionice za različite ciljane skupine.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je 18. listopada (Europskog dana suzbijanja trgovanja ljudima) započeo sa provedbom javne kampanje namijenjene podizanju svijesti potencijalnih korisnika usluga žrtava trgovanja ljudima. Slogan kampanje je „Ako si pravi muškarac, nećeš kupiti ženu“. Kampanja je predstavljena na sjednici Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima održanoj upravo 18.10.2013. Isto tako, u cilju predstavljanja kampanje javnosti Ured je organizirao javno događanje na Cvjetnom trgu u Zagrebu. Tijekom navedene manifestacije, nadležne institucije, organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije u Republici Hrvatskoj prezentirale su svoje projekte i aktivnosti na području suzbijanja trgovanja ljudima.

Kampanja će trajati godinu dana te obuhvaća izradu letaka, city light plakata i jumbo plakata te pokretanje facebook stranice.

Također, tijekom 2013. godine Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje — CESI, zajedno s Veleposlanstvom Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije, Sjeverne Irske, Pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova, Ministarstvom unutarnjih poslova te ovim Uredom pokrenuo je i u Hrvatskoj kampanju „Dvije djevojčice“. U samu kampanju do sada je uključeno 13 europskih država. U Hrvatskoj je kampanja službeno započela 17. rujna 2013. u Zagrebu.

Ministarstvo unutarnjih poslova

Radi podizanja svijesti građana o uočenim pojavim oblicima trgovanja ljudima, sve aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova na ovom području prezentirane su na našim internetskim stranicama (www.mup.hr).

Imajući u vidu aspekt prevencije tijekom protekle godine posebna pozornost posvećena je poduzimanju niza aktivnosti kao što su, primjerice, kontinuirani nadzor noćnih klubova, frekventnih nautičkih marina diljem obale te atraktivnih turističkih destinacija, kao i poljoprivrednih, seoskih i drugih gospodarstava koja tijekom sezone zapošljavaju dodatnu radnu snagu s ciljem uočavanja i evidentiranja možebitnih indikatora koji ukazuju na postojanje elemenata kaznenog djela trgovanja ljudima. U svezi s provedbom sustavnih oblika prevencije kriminaliteta s posebnim osvrtom na pojavne oblike trgovanja ljudima, razvijena je suradnja između policijskih službenika granične policije policijskih uprava duž morske obale i nadležnih policijskih postaja uz granicu s Bosnom i Hercegovinom u cilju zajedničkog pojačanog postupanja poradi zaticanja potencijalnih žrtava trgovanja ljudima. Postupanja ove vrste također su prethodno dogovarana sa službenicima granične policije Bosne i Hercegovine i realizirana kroz ustrojene mješovite granične ophodnje. Od strane policijskih službenika za poslove nezakonitih migracija uspostavljena je suradnja s djelatnicima turističkih zajednica i Državnog inspektorata poradi prikupljanja korisnih saznanja temeljem kojih se provodila kontrola boravka stranaca smještenih u hotelskom i privatnom smještaju te seoskim domaćinstvima.

Na područjima policijskih uprava u Republici Hrvatskoj policijski službenici su tijekom 2013. kontinuirano pregledavali dostupne otvorene izvore s ciljem uočavanja i postupanja po naizgled izuzetno atraktivnim oglasima koji nerijetko služe za vrbovanje potencijalnih žrtava. To je u većini slučajeva rezultiralo podnošenjem Optužnih prijedloga za počinjenje prekršaja odavanja prostituciji iz članka 12. *Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira* kojih je u 2013. godini evidentirano 263.

Također su policijski službenici koji obavljaju poslove granične kontrole te poslove zaštite državne granice bili u obvezi intenzivirati mjere pojačane kontrole osoba koje su zatečene pri ilegalnim prijelazima državne granice, radi utvrđivanja eventualnih elemenata kaznenog djela trgovanja ljudima ili srodnih kaznenih djela.

U području prevencije kriminaliteta povezanog s problematikom trgovanja ljudima Ravnateljstvo policije je realiziralo aktivnosti u sklopu kampanje „Dvije djevojčice“ s ciljem prevencije trgovanja ženama i djevojkama u svrhu seksualnog iskorištavanja koju je pokrenuo 2013. Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje — CESI, zajedno s Veleposlanstvom Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije, Sjeverne Irske, Pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova, te Vašim Uredom. Kampanja „Dvije djevojčice“ usmjerena je na senzibilizaciju te osvještavanje rizika kojem su izložene potencijalne žrtve trgovanja ljudima kao i edukaciju s ciljem prepoznavanja potencijalno opasnih situacija, te jačanja prevencije i zaštite.

U samu kampanju do sada je uključeno 13 europskih država. U Hrvatskoj je kampanja službeno započela 17. rujna 2013. u Zagrebu i u sklopu nje je Ministarstvo unutarnjih poslova provelo sedam aktivnosti na četiri lokacije: četiri u gradu Zagrebu, te po jednu u Šibeniku, Krapini, i na graničnom prijelazu Bajakovo — Batrovci.

U sklopu provođenja Kampanje, CESI i Ministarstvo unutarnjih poslova organizirali su sljedeće manifestacije i aktivnosti:

1. Zagreb, 3.6.2013., na Fakultetu političkih znanosti održana je tribina na kojoj su sudjelovali gosti predavači s Filozofskog fakulteta, Ministarstva unutarnjih poslova, te Centra za žene žrtve rata „Rosa“.
2. Zagreb, 17.9.2013., upriličena je promocija Kampanje u kino dvorani X. gimnazije Ivan Supek, u sklopu koje je učenicama četvrtih razreda prikazan kratki film „Dvije djevojčice“ uz diskusiju na temu trgovanja ljudima. Promociji su pored predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova, nazočili N.J.E. g. David Slinn, veleposlanik Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, autorica filma Ruth Beni te predstavnici CESI-a.
3. Zagreb, 17.9.2013., promocija filma „Dvije djevojčice“ upriličena je i u Rezidenciji Veleposlanika Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske.
4. Krapina, 6.11.2013., u Srednjoj školi Krapina održana je radionica namijenjena nastavnicima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola.
5. Šibenik, 29.11.2013., nakon edukacija učenika završnih razreda Srednje strukovne škole, u centru grada, učenici su uz podjelu pripremljenih paketa senzibilizirali građane na opasnost trgovanja ljudima.
6. Granični prijelaz Bajakovo — Batrovci, 17.10.2013., obilježen je Europski dan borbe protiv trgovanja ljudima, kojom prilikom je predstavljena i kampanja „Dvije djevojčice“, gdje se putnike koji su se zatekli na tom graničnom prijelazu senzibiliziralo o problemu trgovanja ljudima. Aktivnost je provedena u suradnji s policijom Republike Srbije u kojoj su sudjelovali glavni ravnatelj policije Republike Hrvatske g. Vlado Dominić te direktor policije Republike Srbije g. Milorad Veljović.
7. Zagreb, 3.12.2013., u osnovnoj školi Dobriša Cesarić održana je edukacija učenika i tematsko senzibiliziranje građana dok je predstavljanju kampanje pored predstavnika Ravnateljstva policije, Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske uprave zagrebačke, Grada Zagreba tj. Službe za promicanje ljudskih prava i ravnopravnosti spolova, odnose s nacionalnim manjinama i vjerskim zajednicama i razvoj civilnog društva te CESI-a sudjelovala i udruga Roma „Ne Boj Se — Madara“.

Napominjemo da su ovi preventivni programi bili ciljano usmjereni na rad s populacijom od 13 do 17 godina starosti.

Europski dan borbe protiv trgovanja ljudima koji je organizirao Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina obilježen je na Cvjetnom trgu u Zagrebu kroz centralno događanje, a isto su učinile i policijske uprave u suradnji s partnerima u svojim lokalnim zajednicama.

Preventivne programe na temu trgovanja ljudima provele su:

1. Policijska uprava osječko-baranjska u suradnji s Osječko-baranjskom županijom, Društvom Crvenog križa i Centrom za nestalu i zlostavljano djecu, u sklopu projekta *Stop trgovanju*

ljudima s ciljem upoznavanja i senzibiliziranja javnosti o problemu trgovanja ljudima, ali i informiranju javnosti o institucijama, organizacijama i udrugama koje pružaju pomoć u slučajevima trgovanja ljudima, gdje su kao ciljana skupina bili učenici osnovnih i srednjih škola.

2. Policijska uprava virovitičko-podravska u suradnji s Upravnim odjelom za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu Virovitičko-podravske županije, Udruge S.O.S. telefon — poziv u pomoć, Vijeća za prevenciju kriminaliteta u općinama i gradovima u sklopu projekta *Prevencija trgovanja ljudima* s ciljem upoznavanja i senzibiliziranja mladih osoba o problemu trgovanja ljudima te informiranja potencijalno ugroženih skupina o institucijama i organizacijama koje pružaju pomoć u slučajevima trgovanja ljudima, a ciljana skupina su bili učenici osnovnih i srednjih škola.

U cilju poboljšanja međuresorne suradnje i zadržavanja visoke razine educiranosti, Ravnateljstvo policije je tijekom 2013. godine organiziralo nekoliko radionica namijenjenih za policijske službenike koji rade po linijama rada suzbijanja organiziranog kriminaliteta te nezakonitih migracija, o kojima će više riječi biti unutar poglavlja „Obrazovanje“ ovog izvješća.

Tijekom 2013. godine policijski službenici sudjelovali su na brojnim seminarima i predavanjima vezanim za problematiku suzbijanja trgovanja ljudima.

PETRA – mreža NVO-a za eliminaciju i prevenciju trgovanja ženama

Najveći dio aktivnosti većina organizacija PETRA Mreže je i u 2013. godini provodila u svrhu prevencije kroz edukaciju. Pet organizacija Mreže PETRA (Centar za građanske inicijative, Poreč, Ženska soba — centar protiv seksualnog nasilja, Organizacija za integritet i prosperitet — Split, Centar za žene žrtve rata-ROSA) su organizirale razna događanja - edukacije, treninge, probe, kazališne i filmske predstave, seminare ili okrugle stolove. Spomenuta događanja su članice Mreže PETRA organizirale za različite ciljne skupine, od učenika i učenica u osnovnim i srednjim školama te fakultetima do onih za predstavnike i predstavnice različitih institucija i medija.

Centar za građanske inicijative, Poreč

- 18. 10. 2013. povodom EU dana protiv trgovanja ljudima održana je javna akcija u Puli u suradnji s PU Istarskom i Crvenim križem uz dijeljenje promotivnih materijala.

- CGI je provodeći projekt « Udruženim naporima — Ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno uvjetovanog nasilja » održao je 10.12. 2013., povodom Međunarodnog dana ljudskih prava i završetka aktivnosti «16 dana ženskog aktivizma protiv nasilja na ženama» javnu akciju u Poreču. Akcija je bila usmjerena na informiranje građana i dobivanje podrške za ratifikaciju Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Konvencija VE obuhvaća sve oblike nasilja nad ženama.

Ženska soba — centar protiv seksualnog nasilja

Ženska soba u 2013. godini provodila je 2 projekta posvećena suzbijanju trgovanja ljudima od slijedećih donatora:

- Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH, projekt „Mladi i kazalište-30.000,00 kn
- Grad Zagreb - Gradski ured za odgoj, obrazovanje i šport, projekt Mladi glumci/ice protiv trgovanja ljudima- 10.500,00 kn

Unutar projektnih aktivnosti provedene su 2 radionice prevencije trgovanja ljudima u osnovnim i srednjim školama Grada Zagreba na kojima je sudjelovalo ukupno 34 učenika.

Organizacija za integritet i prosperitet — Split (OIP)

U 2013.godini OIP Split realizirala je provedbu edukativnog projekta sa pet (5) interaktivnih radionica namijenjenih učenicima završnih razreda srednjih škola i prosvjetnim djelatnicima na području Splitsko-dalmatinske, Zadarske i Šibensko-kninske županije. Projekt je financiran od strane Vladinog ureda za ljudska prava i nacionalne manjine. Projektom je obuhvaćeno ukupno 177 direktnih korisnika, učenika i prosvjetnih djelatnika.

Predstavnica OIP-a članica OT sudjelovala je na svim sjednicama Operativnog tima.

Centar za žene žrtve rata-ROSA

Počela je provedba nove regionalne kampanje u okviru projekta „Udruženim naporima — ka novim evropskim standardima u borbi protiv nasilja nad ženama" (financiran od strane EU, Grada Zagreba i Ureda Vlade RH za udruge) kojim nastojimo kroz ratifikaciju i provedbu Konvencije Vijeća Evrope za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, djelovati na učinkovitije suzbijanje svih oblika rodno utemeljenog nasilja pa tako i trgovanja ženama. Kampanja je regionalna i organizira se u partnerstvu s Autonomnim ženskim centrom (Srbija), Udruženim ženama (Bosna i Hercegovina), Društvom SOS telefon (Slovenija), Nacionalnim savjetom za ravnopravnost spolova — SOŽM (Makedonija), Mrežom Žene protiv nasilja Evropa - WAVE (Austrija), te suradnji s Evropskim ženskim lobijem iz Brisela (Belgija). Provođenje kampanje u Hrvatskoj započelo je 25.11. tematskom sjednicom u Saboru u okviru „16 dana aktivizma protiv nasilja prema ženama" (od 25.11.-10.12.) kroz organizacije i mreže organizacija u svakoj od 6 zemalja, što sveukupno čini oko 200 organizacija. Kampanja je uključivala publikaciju letaka, postera i naljepnica na 9 jezika, ulične performanse, TV i radio spot istog sadržaja i vizualnog identiteta za svih 6 zemalja, na nacionalnim jezicima i na jezicima manjina (mađarski, albanski, romski). Realizirana je izrada Internet stranice (www.potpisujem.org), Facebook profila (<https://www.facebook.co/ISignCampaign?fref=ts>) i Twitter profila (<https://twittercom/ISignCampaign>) i YouTube stranica (<http://www.youtube.com/ISignCampaign>) na kojoj su dostupni svi audio-vizualni materijali nastali tijekom kampanje.

U ovoj godini procesu zagovaranja vezanog za ovaj projekt sveukupno smo održale 11 sastanaka/okruglih stolova/prezentacija sa nadležnim institucijama, medijima, osobama i mrežama nevladinih organizacija na kojima je sveukupno prisustvovalo 192 osobe, ali zbog medijskih

prezentacija uključena je i široka javnost čiju brojku je teško procijeniti. Zagovaračke aktivnosti provoditi će se do ratifikacije i implementacije Konvencije.

22.11.2013 organizirana je Javna tribina pod nazivom "ISTINA JE. Zašto šutite o tome?" povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u Kulturnom klubu MaMa u Zagrebu, u organizaciji Autonomne ženske kuće Zagreb u partnerstvu s produkcijskom kućom Kinorama i Centra za žene žrtve rata — ROSA (<http://goo.gl/EzQzgU>).

6. Obrazovanje

Cilj:

1. Nastaviti obrazovanje ciljanih skupina o trgovanju ljudima na nacionalnoj i međunarodnoj razini

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Obrazovanje„ ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo unutarnjih poslova, Pravosudna akademija, Državno odvjetništvo, Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ministarstvo turizma, Agencija za odgoj i obrazovanje, organizacije civilnog društva i Hrvatski Crveni križ.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

u okviru redovitog, godišnjeg natječaja za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2013. godinu na poziciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, od ukupno 7 prioritetnih područja 1 se odnosio na suzbijanje trgovanja ljudima.

Unutar navedenog prioritetnog područja financirano je 6 projekata s ukupnim iznosom od 200.000,00 kn.

Ured je u ispunjavanju svoje uloge nacionalnog koordinativnog tijela, i u 2013. godini nastavio svoj rad na obrazovanju svih ciljanih skupina zadanih Nacionalnim planom. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je tijekom 2013. godine provodio edukacije na temu suzbijanja trgovanja ljudima za predstavnike nadležnih institucija i organizacije civilnog društva koje se bave navedenom problematikom.

Dana 28. veljače održano je predavanje o fenomenu trgovanja ljudima na Pravnom Fakultetu u Zagrebu u organizaciji ELSE. Predavanju su prisustvovali studenti Pravnog fakulteta.

Također, u sklopu obrazovanja policijskih službenika održano je predavanje na Policijskoj akademiji 1. ožujka 2013. godine.

Naročito ističemo treninge za trenere koji su se provodili u sklopu IPA 2010 projekta „Jačanje identifikacije žrtava trgovanja ljudima“. Treninzi su bili namijenjeni policijskim službenicima, državnim odvjetnicima, socijalnim radnicima, županijskim koordinatorima, inspektorima rada, članovima mobilnih timova i predstavnicima organizacija civilnog društva. Provedeno je ukupno 4 treninga koji su bili provedeni na regionalnom principu i to:

- od 4. do 5. srpnja 2013 provedena su 2 treninga - u Osijeku i Rijeci
- od 11. do 12. srpnja provedena su također 2 treninga i to u Šibeniku i Mariji Bistrici.

Dana 19. listopada 2013 na Cvjetnom trgu u Zagrebu Ured je organizirao javno obilježavanje EU Dana suzbijanja trgovanja ljudima. Događaj je otvorila potpredsjednica Vlade RH i ministrica socijalne politike i mladih gđa. Milanka Opačić. Na prigodno postavljenim štandovima institucija i organizacija civilnog društva koji se bave ovom problematikom zainteresiranim građanima je prezentiran pojam trgovanja ljudima te nacionalni sustav suzbijanja trgovanja ljudima kao i kome se obratiti u slučaju sumnje na trgovanje ljudima. Isto tako, na ovom događaju predstavljena je i javna kampanja Ureda „Ako si pravi muškarac, nećeš kupiti ženu“.

Dana 12. studenog 2013 predstavnica Ureda je održala predavanje na Policijskoj akademiji za policijske službenike koji se bave problematikom trgovanja ljudima.

U organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske i Pravosudne akademije u prostorijama Ministarstva pravosuđa 21. studenoga 2013. godine održana je radionica za suce/tkinje i državne odvjetnike/ce "Procesuiranje kaznenog djela trgovanja ljudima".

U okviru provedbe projekta „Prekinimo lanac“ udruge S.O.S TELEFON – POZIV U POMOĆ VIROVITICA u Termama Jezerčica od 7.-9. studenoga 2013. godine organiziran je seminar o suzbijanju trgovanja ljudima za Multidisciplinarni tim za sprečavanje trgovanja ljudima Virovitičko-podravске županije na kojem je izlaganje održala predstavnica Ureda.

Ministarstvo unutarnjih poslova

U cilju ispunjavanja ciljeva, mjera i aktivnosti zadanih *Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine*, a koji se odnose na organizaciju i realizaciju edukacija ciljanih supina po pitanju suzbijanja trgovanja ljudima protekle godine Ministarstvo je glavno težište svih provedenih aktivnosti stavilo upravo na kontinuitet visoke razine educiranosti policijskih službenika.

U sklopu 1. godine specijalističkog diplomskog stručnog studija u okviru predmeta „Migracije i kriminalitet“ na Visokoj policijskoj školi Policijske akademije, u drugoj polovici 2013. godine, održano je 15 sati predavanja na temu sprječavanja trgovanja ljudima uključujući identifikaciju te pomoć i podršku žrtvama kaznenih djela trgovanja ljudima.

U procesu obrazovanja policijskih službenika kroz tečajeve i seminare koje provodi Služba za stručno usavršavanje i specijalizaciju Policijske akademije, problematika suzbijanja trgovanja ljudima tijekom 2013. godine obrađivana je na sljedećim tečajevima i seminarima:

- a) Tečaj granične policije - održana su 3 tečaja za ukupno 262 polaznika raspoređenih u 8 skupina; u sklopu tečaja provodi se kolegij «Suzbijanje organiziranog kriminaliteta» u trajanju od 10 sati po skupini, dakle, ukupno 80 sati, a dio tog kolegija je i predmet „Suzbijanje krijumčarenja ljudima“, u trajanju od 3 sata po skupini, ukupno 24 sata.
- b) Tečaj prometne policije — osnovni tečaj prometne policije: održana su 3 tečaja za 91 polaznika; u sklopu tečaja provodi se kolegij „Suzbijanje trgovanja ljudima“ u trajanju od po 3 sati po skupini, ukupno 9 sati.
- c) Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži za 33 polaznika; u sklopu tečaja provodi se kolegij „Suzbijanje trgovanja ljudima“ u trajanju od 4 sata.
- d) Seminar „Suzbijanje trgovanja ljudima“ za predavače-multiplikatore granične policije u trajanju od 1 dana odnosno 8 sati.

U Policijskoj školi „Josip Jović“ u 2013. održano je predavanje na temu trgovanja ljudima u trajanju od dva sata, za svih 324 polaznika temeljne policijske obuke, koje su održali instruktori Gradskog društva Crvenog križa.

Nadalje, imajući u vidu činjenicu da se neprestano mijenjaju načini vrbovanja i iskorištavanja žrtava, kao i rute kretanja te trendovi, nužno je stalno jačanje proaktivnog pristupa te kontinuirana edukacija policijskih službenika na tematske okosnice suzbijanja ove problematike.

Budući da je primijećena potreba za pojačanim angažmanom i odlučnijim strateško-operativnim probom u tamnu brojku ove vrste kriminaliteta, Uprava kriminalističke policije organizirala je konkretne operativne edukacije za policijske službenike koji rade na suzbijanju organiziranog kriminaliteta i nezakonitih migracija (Uprava za granicu) i to na sljedeći način:

- 12. srpnja 2013. u Vinkovcima za policijske službenike PU vukovarskosrijemske,
- 23. srpnja 2013. u Zagrebu za policijske službenike PU zagrebačke,
- 10. listopada 2013. u Dubrovniku za policijske službenike PU dubrovačko-neretvanske,
- 25. listopada 2013. u Šibeniku za policijske službenike PU šibensko-kninske,
- 30. listopada 2013. u Virovitici za policijske službenike PU virovitičko-podravske,
- 22. studenog 2013. u Puli za policijske službenike PU istarske,

Tijekom 2013. na nivou policijskih uprava, u sklopu redovnog stručnog usavršavanja policijskih službenika temeljne i kriminalističke policije, provedeno je više edukacija od strane policijskih službenika linije rada organiziranog kriminaliteta stručno osposobljenih za suzbijanje trgovanja ljudima. Edukaciju te vrste prošlo je oko 570 policijskih službenika.

Kako je preventivno djelovanje, uz obrazovanje ciljanih skupina, izuzetno važan segment u sveobuhvatnom pristupu suzbijanju trgovanja ljudima, te kako informiranost i upućenost u problematiku predstavlja jedan od osnovnih preduvjeta za suzbijanje ovog fenomena, predmetne edukacije provodili su policijski službenici iz policijskih uprava, te predstavnici Službe organiziranog kriminaliteta i Službe za prevenciju iz Ravnateljstva policije.

Također, kroz projekt „Žrtve trgovanja ljudima među nezakonitim migrantima“, financiran od strane Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, održane su 30. rujna i 12. studenog 2013. godine edukativne radionice za 25 policijskih službenika granične policije, na kojima su, u svojstvu polaznika, sudjelovali policijski službenici PU zagrebačke (PAP Pleso, PGP Zagreb i PGP Bregana), PU sisačko-moslavačke i Prihvatnog centra za strance. U okviru navedenog projekta također su izrađeni i informativni leci za nezakonite migrante, tiskani na četiri jezika (hrvatski, engleski, ruski i albanski), koji su distribuirani na graničnim prijelazima i u Prihvatnom centru za strance.

Sukladno s obvezama zadanim *Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. - 2015. godine*, u svibnju 2013. održan je jednodnevni radni sastanak sa 27 policijskih službenika granične policije, multiplikatora za suzbijanje trgovanja ljudima.

Od 16. do 18. travnja 2013. u Amsterdamu, Nizozemska, održana je Konferencija pod nazivom *Putting Rantsev into Practice* na kojoj je prisustvovala policijska službenica Ministarstva unutarnjih poslova.

U vremenskom periodu od 2. do 4. lipnja 2013. u Beču, Austrija održana je ICMPD-Završna konferencija na kojoj su uz policijsku službenicu Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovale predstavnice Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Vašeg Ureda.

Dana 24. rujna 2013. u Bruxellesu, Belgija, policijski službenik Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovao je na edukaciji pod nazivom *Razvitak raspoloživih mogućnosti i zajedničkih procedura u cilju identifikacije žrtava THB u Bugarskoj, Španjolskoj, Grčkoj, Francuskoj, Nizozemskoj i Rumunjskoj*.

U vremenskom periodu od 8. do 9. listopada 2013. u Kišinjevu u Moldaviji na seminaru pod nazivom *Combating trafficking in human beings in South-East Europe: for a better protection of minors* sudjelovala su dva policijska službenika Ministarstva unutarnjih poslova.

Predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovao je od 14. do 17. listopada 2013. na CEPOL-ovom tečaju pod nazivom *THB — Prevention mechanisms with focus on reduction on demand* u Stockholmu u Švedskoj, gdje su razmijenjena iskustva više zemalja članica Europske unije o ulozi preventivnih mehanizama u cilju smanjenja potražnje potencijalnih žrtava trgovanja ljudima.

Ministarstvo obrane

Stručni sadržaji vezani uz suzbijanje trgovanja ljudima provode se u Oružanim snagama Republike Hrvatske u programima redovitih priprema pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za sudjelovanje u operacijama potpore miru.

Obučno središte za međunarodne vojne operacije Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" Hrvatske kopnene vojske redovito provodi izobrazbu na temu suzbijanja trgovanja ljudima u sklopu tečajeva za vojne promatrače Ujedinjenih naroda. Program izobrazbe certificiran je od Odjela za mirovne operacije Ujedinjenih naroda.

Navedenu izobrazbu 2013. godine prošli su svi pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske koji su upućivani u operacije potpore miru.

Teme vezane uz suzbijanje trgovanja ljudima obrađuju se i u sklopu Tečaja za stožerno osoblje Ujedinjenih naroda i Tečaja o zaštiti civila u operacijama potpore miru.

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Djelatnici centara za socijalnu skrb koji se bave zaštitom žrtava trgovanja ljudima (županijski i regionalni koordinatori) sudjelovali su u 2013. godini na radionici u okviru IPA 2010 projekta „Jačanje identifikacije žrtava trgovanja ljudima“, a na kojoj su prezentirane Smjernice za identifikaciju žrtava trgovanja ljudima te Indikatori za procjenu učinka provedenih mjera. Radionica je održana u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u lipnju 2013. godine.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Službenici Sektora konzularnih poslova sudjelovali su u provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine u području obrazovanja u provedbi Mjere 6., Aktivnosti 2. „Nastavak obrazovanja o suzbijanju trgovanja ljudima u okviru programa priprema diplomatskog i konzularnog osoblja prije upućivanja na mandat, posebice u zemlje identificirane kao zemlje izvorišta 1 odredišta Žrtava trgovanja ljudima“.

Službenici Službe za strance Sektora konzularnih poslova, u okviru redovitih priprema diplomatskih i konzularnih službenika pred odlazak za mandat, drže predavanja o temi suzbijanja trgovanja ljudima, te ih upoznaju s nacionalnim, europskim i međunarodnim pravnim propisima u ovom području, nacionalnim sustavom suzbijanja trgovanja ljudima s posebnim osvrtom na ulogu diplomatskih i konzularnih službenika u suzbijanju ove pojave, odnosno, na konkretne mjere i aktivnosti koje trebaju poduzeti službenici diplomatskih misija konzularnih ureda Republike Hrvatske u slučaju sumnje da je osoba, hrvatski državljanin ili stranac, potencijalna žrtva trgovanja ljudima.

Uloga konzularnih službenika u prepoznavanju potencijalnih žrtava trgovanja ljudima, a time posljedično i potreba za njihovom dodatnom edukacijom u ovom području prepoznata je i u pravnom instrumentu Europske unije - *Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims and replacing Council Framework Decision 2002/629/JHA*. Stoga se službenici koji se upućuju na mandat u diplomatske misije/konzularne urede u sklopu priprema koje obavlja Sektor konzularnih poslova educiraju i o načinima prepoznavanja potencijalnih žrtava trgovanja ljudima.

Ministarstvo pravosuđa

U odnosu na mjeru 4. „Nastavak zajedničkog obrazovanja djelatnika Ureda za podršku svjedocima i žrtvama te organizacija civilnog društva u cilju pružanja pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima“, vezano za poglavlje „Obrazovanje“, dana 12. prosinca 2013. u Zagrebu je održan Okrugli stol pod nazivom „Provedba preporuka iz Izvješća GRETE o implementaciji Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj u zajedničkoj organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske i Vijeća Europe. Ispred Ministarstva pravosuđa Okruglom stolu su prisustvovali djelatnici Samostalnog sektora za podršku žrtvama i svjedocima i Uprave za kazneno pravo i probaciju.

U odnosu na mjeru 5. „Nastaviti obrađivati teme suzbijanja trgovanja ljudima u okviru redovitog programa obrazovanja koje provodi Pravosudna akademija i Policijska akademija“, u okviru navedenog poglavlja, Pravosudna akademija je dana 21. Studenoga 2013., u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, provela jednodnevnu radionicu pod nazivom „Procesuiranje kaznenog djela trgovanja ljudima“. Na radionici je bilo ukupno 16 polaznika iz redova sudaca i državnih odvjetnika.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

U listopadu 2012. godine donesena je Odluka o izmjeni Odluke o eksperimentalnoj provedbi, praćenju i vrednovanju provedbe Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini. Slijedom navedenog, u tijeku je eksperimentalna provedba i praćenje provedbe Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u kojem je suzbijanje trgovanja djecom uvedeno kao jedna od dimenzija građanske kompetencije te su utvrđeni ishodi. Redovita primjena građanskoga odgoja i obrazovanja u svim školama planira se za 2014./15. školsku godinu.

U 2013. godini Agencija za odgoj i obrazovanje je, u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem, održala stručne skupove (seminare, radionice, tribine) za učitelje, profesore, stručne suradnike i ravnatelje na području cijele Republike Hrvatske koji su osposobljeni za razvoj građanskih kompetencija u učenika, a koje obuhvaćaju i suzbijanje trgovanja ljudima. U 2013. godini pojačano je stručno usavršavanje koje je obuhvatilo 7.800 odgojno-obrazovnih radnika.

Stručnim usavršavanjem učitelja i nastavnika poboljšavaju se njihove vještine, kao i znanje, a kako bi stečene spoznaje primijenili u poučavanju učenika s ciljem razvijanja njihovih građanskih kompetencija.

Kompetencije učitelja i nastavnika razvrstane su po sljedećim područjima:

- Opće profesionalno znanje i vještine (pedagoška, razvojno-psihološka, sociološka, normativno-pravna);
- Strukovno znanje u području Građanskog odgoja i obrazovanja;

- Vještine, vrijednosti i procesi učenja i poučavanja koji vode razvoju aktivnoga i odgovornoga građanstva;
- Metode participativnog učenja i poučavanja Građanskog odgoja i obrazovanja;
- Metode vrednovanja i samovrednovanja u Građanskom odgoju i obrazovanju.

Preporučene metode rada za nastavnike: razvoj komunikacijskih vještina, metoda igre uloga, simulacije, korištenje likova iz literature (Pinokio), učeničko istraživanje o trgovanju ljudima (prikupljanje podataka u medijima, na Internetu...), prikazivanje filmova o trgovanju ljudima, simulirana suđenja (mock trials) itd.

Nastavni materijali:

Za razvijanje navedenih kompetencija - znanja, vještina i stajališta u učenika, nastavnicima i učenicima stoje na raspolaganju sljedeći nastavni materijali i preporučene metode rada:

1. Vježbaj oprez, smanji rizik. Radna bilježnica za učenike od I. do 8. razreda osnovne škole (2007.), MZOŠ, Zagreb;
2. Sigurni koraci. Radna bilježnica za rad na prevenciji trgovanja ljudima, MZOS, Zagreb, 2007.;
3. Pomozi medi Jurici na putu do škole, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2007.;
4. Neću biti rob(a) I, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2007.;
5. Neću biti rob(a) 2, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2008.;
6. Mišica Milica, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2009.;
7. Trgovanje ljudima ti Republici Hrvatskoj: Procjena situacije s posebnim osvrtom na radno iskorištavanje. Međunarodni centar za razvoj migracijske politike (ICMPD), 2010.

Napominjemo kako je navedeni način provedbe odgoja i obrazovanja za suzbijanje trgovanja ljudima usklađen s člankom 27. Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima.

Državno odvjetništvo

Na području obrazovanja, državno odvjetništvo je u izvještajnom razdoblju sudjelovalo na seminarima i radionicama održanim u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, Pravosudne akademije, kao i na regionalnim konferencijama, kako u svojstvu sudionika, tako i u svojstvu predavača, odnosno voditelja radionica.

Prikupljeni su i analizirani podatci o dosadašnjem sudjelovanju državnih odvjetnika i zamjenika na raznim oblicima edukacije vezano za predmetnu problematiku, kako u odnosu na ukupan broj polaznika, tako i u odnosu na zastupljenost po teritorijalnom principu, na koji način je stvorena osnova za planiranje daljnjih potreba za edukacijom.

Hrvatski Crveni križ

U okviru programa edukacije i prevencije trgovanja ljudima za djecu i mlade, održana je 331 radionica i tribina za 7.404 djece u osnovnim i srednjim školama u Ogulinu, Zagrebu, Splitu, Poreču,

Slunju, Dardi, Đakovu, Našicama, Valpovu, Belom Manastiru, Osijeku, Donjem Miholjcu, Ivanić Gradu.

Provedeno je i 5 radionica za 119 djece predškolske dobi u Ogulinu i Zagrebu. U Krapini je provedena jedna radionica za 12 djece osnovnoškolske dobi i jedna radionica za 30 učenika srednje škole. U Osijeku i Zagrebu održane su 4 radionice na fakultetima za 87 studenata.

Kroz kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja, a u suradnji sa županijskim uredima nadležnima za obrazovanje, održan je jedan seminar za 24 nastavnika i stručnih suradnika u osnovnim i srednjim školama s područja Međimurske i Varaždinske županije i jedan za 24 sudionika s područja Zagrebačke županije. Seminari su priznati od strane Agencije za odgoj i obrazovanje te se boduju kao stručno usavršavanje nastavnika.

Radionice se provode s ciljem edukacije i podizanja svijesti o problemu trgovanja ljudima. Djeca uče kako prepoznati znakove opasnosti kako bi mogli pravovremeno reagirati i poduzeti mjere opreza. Mlade se uči sigurnim oblicima ponašanja na internetu, npr. kako prepoznati lažan oglas i ponudu za posao te kome se obratiti za pomoć ili prijaviti sumnje na trgovanje ljudima.

7. Međunarodna suradnja

1. Sustavna suradnja Republike Hrvatske s drugim državama i međunarodnim organizacijama na području suzbijanja trgovanja ljudima

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Međunarodna suradnja“, ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Djelatnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina tijekom 2013. godine aktivno su sudjelovali u regionalnim i međunarodnim inicijativama vezanim uz suzbijanje trgovanja ljudima. Naročito ističemo provođenje projekta IPA 2010 „Jačanje identifikacije žrtava trgovanja ljudima“ koji je Ured provodio u partnerstvu sa Republikom Rumunjskom. Aktivnosti projekta su se provodile od veljače do sredine srpnja 2013. godine te su uključivale procjenu situacije u Republici Hrvatskoj vezano uz suzbijanje trgovanja ljudima, izradu nacrtu Protokola o razmjeni podataka između relevantnih institucija i organizacija civilnog društva, izradu prijedloga za tzv. „outreach work“, edukacije za ciljane skupine te izradu javne kampanje. Provedene edukacije u sklopu ovog projekta poblje su navedene u poglavlju „Obrazovanje“ ovog Izvješća.

Nacionalni koordinator je također član neformalne mreže nacionalnih koordinatorskih zemalja Jugoistočne Europe (uz Sloveniju, Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Makedoniju, Albaniju, Crnu Goru, Bugarsku i Rumunjsku), a ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju i mreže nacionalnih izvjestitelja ili ekvivalentnih mehanizama na razini EU.

Vezano uz navedeno obje mreže održavaju redovite sastanke te je tako nacionalni koordinator sudjelovao na

- sastancima mreže koordinatorskih zemalja Jugoistočne Europe održanim od 10. do 12. ožujka u Rimu te od 19. do 20. rujna 2013 u Sarajevu

- sastancima mreže nacionalnih izvjestitelja ili ekvivalentnih mehanizama na razini EU od 2. do 3. listopada 2013. u Bruselsu.

- Nadalje, 8. veljače 2013. u Rimu je održana OEES konferencija „Jačanje suradnje na suzbijanju trgovanja ljudima na Mediteranu“.

- Od 14. do 15. svibnja 2013. u Bukureštu, Rumunjska u organizaciji Nacionalne agencije za suzbijanje trgovanja ljudima održana je Konferencija o suzbijanju trgovanja ljudima na kojoj su prisustvovali predstavnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

- Od 23. do 24. svibnja 2013. U Berlinu je, uz sudjelovanje nacionalnog koordinatorskog RH, održan konzultativni sastanak o jačanju suradnje sa nacionalnim izvjestiteljima ili ekvivalentnim mehanizmima.

- Od 3. do 4. lipnja 2013 u Beču, Austrija u organizaciji Međunarodne organizacije za razvoj migracijske politike (ICMPD) održan je seminar u sklopu provedbe projekta „*Capacity Building for Combating Trafficking for Labor Exploitation*“ na kojoj su prisustvovali predstavnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

- 17. rujna 2013. u Strasbourgu je održan sastanak kontakt točaka za GRETU (grupu stručnjaka za procjenu implementacije Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima).

- Od 19. do 20. rujna 2013. godine u sklopu instrumenta TAIEX u Sarajevu je održan seminar o iskustvima implementacije Direktive 2011/36/EU u nacionalna zakonodavstva zemalja članica. Prezentaciju je održao predstojnik Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

- od 22. do 24. listopada 2013, u Sofiji, Bugarska u sklopu projekta „JIT THB – Uspostava zajedničkih istražnih timova za borbu protiv trgovanja ljudima za zemlje Jugoistočne Europe na lokalnoj razini“ održana je „Kick off“ konferencija na kojoj su prisustvovali predstavnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

- Od 21. Do 22. studenog 2013. godine u Zagrebu je održana regionalna konferencija o trgovanju ljudima i prostituciji Švedskog Instituta i udruge „Domino“ pod nazivom „Iskustva Švedske i Balkana“ na kojoj je predstavnica izlaganje imala Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

- Od 2. do 3. prosinca u Beogradu je održana konferencija o suzbijanju trgovanja ljudima s posebnim naglaskom na suradnju na lokalnom nivou, na kojoj je izlaganje o uspostavljenom nacionalnom sustavu u Republici Hrvatskoj imala predstavnica Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

- Dana 12. prosinca 2013. U hotelu Palace u Zagrebu, održan je okrugli stol u organizaciji Vladinog ureda za ljudska prava i nacionalne manjine i Vijeća Evrope, vezano za izvještaj GRETA-e (Međunarodno tijelo grupe eksperata koji prate primjenu Konvencije Vijeća Evrope borbi protiv suzbijanja trgovanja ljudima). Na navedenom okruglom stolu predstavnici svih relevantnih institucija te organizacija civilnog društva raspravljali su o napretku u provedbi preporuka iz Izvješća o implementaciji Konvencije Vijeća Evrope o akcijama na suzbijanju trgovanja ljudima.

Ministarstvo unutarnjih poslova

S obzirom na to da sudjelovanje hrvatskih predstavnika u međunarodnim projektima na tematske okosnice suzbijanja trgovanja ljudima kojima je cilj jačanje regionalne suradnje i dalje predstavlja vrlo važno područje interesa Republike Hrvatske, nastavit će se ulagati naponi u cilju aktivnog sudjelovanja predstavnika policije na međunarodnoj razini kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje najnovijih trendova u svezi s trgovanjem ljudima.

U sjedištu Centra SELEC u Rumunjskoj, Bukurešt, dana 25.5.2013. održan je dvadeseti sastanak MIRAGE radne skupine za trgovanje ljudima i krijumčarenje migranata kojem su prisustvovali predstavnici država članica iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Makedonije, Grčke, Mađarske, Moldavije, Rumunjske, Srbije i Turske, kao i predstavnici država partnera SELEC-a: EUBAM, Francuske, Nizozemske, Velike Britanije, Ukrajine i SAD-a kao i članovi Centra SELEC s časnicima za vezu država članica. Tijekom sastanka su evaluirane mjere i radnje poduzete tijekom 2012. te su predstavnici država članica, između kojih i policijski službenik Ministarstva unutarnjih poslova, održali izlaganje o novim trendovima u svezi s trgovanjem ljudima.

U sklopu projekta *IPA 2010 - Jačanje identifikacije žrtava trgovanja ljudima* u organizaciji Vašeg Ureda i Rumunjske kao zemlje partnera dana 6.6.2013. godine održana je radionica u prostorijama Vašeg Ureda na temu poglavlja 3.3. „Prezentiranje izrađenih smjernica za identifikaciju žrtava trgovanja ljudima te indikatora za procjenu učinka provedenih mjera" kojoj je prisustvovao policijski službenik Ministarstva unutarnjih poslova. Također je u sklopu istog projekta u hotelu Solaris dana 11. i 12.7.2013. održana radionica kojoj je prisustvovalo pet policijskih službenika PU šibensko-kninske.

FRONTEX je u sklopu svojih aktivnosti educirao dva policijska službenika granične policije u sklopu obuke za trenere suzbijanja trgovanja ljudima u sklopu čega je izrađen *Priručnik za trenere — Obuka granične policije o suzbijanju trgovanja ljudima*. Priručnik je preveden na hrvatski jezik, dostavljen je u sve policijske uprave i rabi će se za obuku granične policije.

U periodu od 29. do 30.10.2013. u Podgorici, Crna Gora na temu „Suzbijanje trgovine ljudima u postupku pristupanja EU — razmjena iskustava" sudjelovala je policijska službenica Ministarstva unutarnjih poslova, predstavnici UNDP-a i predstavnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Nadalje, projekt *Uvođenje preduvjeta za uspostavu zajedničkih istražnih timova za borbu protiv trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi* osmišljen je u cilju učinkovitije borbe protiv organiziranog kriminaliteta i drugih oblika prekograničnog kriminaliteta, što bi trebalo imati neposredan učinak na vanjsku i unutarnju sigurnost na području Jugoistočne Europe. Projekt su podržali Europol i Eurojust. U okviru 8. ministarske konferencije o suradnji na području granične sigurnosti u Jugoistočnoj Europi, održane u Ljubljani 28. veljače 2011. godine potpisan je Memorandum o sporazumijevanju kojim se potpisnici obvezuju da će podržati projekt pod nazivom: *Uvođenje preduvjeta za uspostavu zajedničkih istražnih timova za borbu protiv trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi (JIT THB)*. Ostale države sudionice su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Moldavija, Rumunjska, Srbija i Slovenija.

Spomenuti Projekt usmjeren je na strateške aktivnosti koje će primarno osigurati logističku platformu koja je potrebna za buduće operativne aktivnosti kroz zajedničke istražne timove. S tim u vezi je od 22. do 24.10.2013. u Sofiji, Bugarska održana radionica i kick-off meeting pod nazivom *Use of Joint Investigation Teams (JIT) to fight Trafficking in Human Beings in the Western Balkans at the local level (JIT THB WB)* kroz koje su se obrađivale teme uspostavljanja i upravljanja zajedničkim istražnim timovima ustrojenih za suzbijanje trgovanja ljudima.

Tematske cjeline koje su pokriveno spomenutim projektom su: a) pregled cjelokupnog zakonodavnog okvira relevantnog za uspostavu zajedničkih istražnih timova, b) organizacijske radionice s fokusom na pripremu i implementaciju zajedničkih istražnih timova, c) pregled postojećih sustava razmjene informacija, iskustva zemalja članica EU, Europolu i Eurojusta te PCC SEE tajništva, d) prezentacija problematike trgovanja ljudima, pravne regulative u odnosu na pitanje trgovanja ljudima u pojedinim zemljama, e) uloga policije, pravosudnih tijela i NVO-a u uspostavljanju i implementaciji zajedničkih istražnih timova, f) postizanje dogovora o komunikacijskim kanalima za zajedničke istražne timove općenito, g) konkretno upravljanje zajedničkim istražnim timovima.

Ministarstvo pravosuđa

U odnosu na mjeru 1. „Nastaviti aktivno sudjelovanje predstavnika tijela državne uprave u regionalnim i međunarodnim projektima i inicijativama za suzbijanje trgovanja ljudima“, vezano za poglavlje „Međunarodna suradnja“, ranije je navedeno kod mjere 4. (Okrugli stol).

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Kroz sudjelovanje svojih predstavnika u regionalnim i međunarodnim projektima Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nastavilo je sustavnu suradnju s drugim državama i međunarodnim organizacijama na području suzbijanja trgovanja ljudima.

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Predstavnici Ministarstva socijalne politike i mladih sudjelovali su na Konferenciji povodom obilježavanja 65. Godišnjice Konvencije o suzbijanju trgovanja ljudima i iskorištavanju prostitucije drugih te sastanku Mreže europskih ministara za ravnopravnost spolova u Bruxellesu, u rujnu 2013. Također, koordinator Ministarstva socijalne politike i mladih sudjelovao je na Okruglom stolu na temu provedbu preporuka GRETA-e u implementaciji Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, a koji je održan u prosincu 2013. godine u suorganizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske i Vijeća Europe. Na navedenom Okruglom stolu raspravljalo se o dosadašnjoj implementaciji preporuka i planu novih aktivnosti u narednom razdoblju.

PETRA – mreža NVO-a za eliminaciju i prevenciju trgovanja ženama

- 16. i 17.09. organizirana je i studijska posjeta Mreže RING (mreža organizacija koje rade na suzbijanju trgovanja ženama) iz BiH Republici Hrvatskoj

30. - 31.05.2013., koordinatorica Mreže sudjelovala je na prvom sastanku organiziranja EU Platforme civilnog društva o trgovanju ljudima, u Brusselsu u organizaciji Evropske komisije <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity.action?path=EU+Policy%2FPlatform>.

Drugi sastanak Platforme održan je 09. i 10. 12. 2013.g. Također u Brusselsu, sa temom lansiranja e-platforme kojom će se evropske organizacije civilnog društva povezati i razmjenjivati dobre prakse.

30.09.-01.10.2013. članica Mreže Nela Pamuković sudjelovala je u događanju „Briselski dan akcije: Zajedno za Evropu bez prostitucije" u organizaciji Evropskog ženskog lobija, koji se održavao u Evropskom parlamentu i Švedskom stalnom predstavništvu u Brusselsu.

17,18.10.2013. koordinatorica Mreže sudjelovala je na konferenciji u Vilniusu, Litva, pod nazivom "*Exploring the Links between the Internet and Trafficking in Human Beings: Cyberspace for Prevention, not Recruitment*", povodom obilježavanja sedmog Evropskog anti-trafficking dana. Konferencija je organizirana u parlamentu Litve koja je u tom trenutku predsjedala Evropskom unijom. Predstavljeni su različiti inovativni modeli korištenja Interneta u svrhu prevencije i identifikacije žrtava, kao i otkrivanja počinitelja.

- 05.11. Beograd, Regionalna konferencija o trgovanju ljudima „Partnerstvom protiv trgovine ljudima" u organizaciji Atine i Novosadskog humanitarnog centra u Palati Srbije, članica CZŽR ROSA Ivana Baltić održala prezentaciju.

10.-11.11.2013. Međunarodna konferencija posvećena Konvenciji VE u Narodnoj skupštini u Beogradu s predstavnicima OCD-a, parlamenta i institucija iz 6 država regije (Hrvatska, Srbija, BiH, Makedonija, Slovenija i Austrija). Kao predstavnica Hrvatskog sabora sudjelovala je saborska zastupnica Gordana Sobol. Sudjelovali su i specijalna izvjestiteljica UN-a u području nasilja nad ženama Rashida Manjoo te specijalni izvjestitelj Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope Jose Mendes Bota (<http://goo.gl/PzfheD>).

11.-12.11.2013. Dvodnevna Međunarodna konferencija u Beogradu pod nazivom „Kako je ženski pokret utjecao na državne politike" u koju je organizirao Autonomni ženski centar (Beograd) u sklopu obilježavanja 20 godina rada (<http://goo.gl/TswXHX>).

21.11. 2013. Regionalna konferencija o trgovanju ljudima i prostituciji Švedskog Instituta i udruge „Domino" u hotelu Sheraton: „Iskustva Švedske i Balkana" — prezentacija aktivnosti mreže PETRA na lobiranju za zakonske promjene i regionalnog umrežavanja.

05.12.2012. predstavnica Centra je sudjelovala na strateškom sastanku potpisnica „Brussels' call / Briselskog poziva: Zajedno za Evropu bez prostitucije“ koji su organizirale mreža Evropski ženski lobi iz Brisela, Mouvement du Nid-France iz Scelles Fondation. Sastanak je trajao od 09:00 do 13:00 h a održao se u Stalnom švedskom predstavništvu u EU. Na sastanku je dogovorena buduća komunikacija mreže organizacija potpisnica te zajedničke akcije: poziv zastupnicama i zastupnicima Evropskog parlamenta da potpišu „Briselski poziv“ - u slučaju Hrvatske to su promatrači u EP, <http://www.womenlobby.org/spip.php?article4357&lang=en>.

8. Koordinacija aktivnosti

Cilj

1. Daljnji razvoj suradnje predstavnika tijela državne uprave i nevladinih organizacija te nacionalnog koordinatora kako bi se poboljšalo provođenje Nacionalnog plana suzbijanja trgovanja ljudima za razdoblje od 2012. do 2015. godine

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Koordinacija aktivnosti,, ovog Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, USKOK, Hrvatski Crveni križ i organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina nastavio je i tijekom 2013. godine koordinirati aktivnosti svih nadležnih institucija i tijela u području suzbijanja trgovanja ljudima, organizirati sastanke Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima te koordinirati međunarodnu suradnju.

Kao i prijašnjih godina, tako su i tijekom 2013. godine, redovito održavane sjednice Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima. Nacionalni odbor sastao se 16. srpnja 2013 te povodom EU Dana suzbijanja trgovanja ljudima 18 listopada 2013 godine. Također, u 2013. godini ukupno je održano 8 sastanaka Operativnog tima.

Na sjednicama Operativnog tima na kojima sudjeluju predstavnici svih nadležnih institucija u sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj (Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i predstavnici mreže PETRA) rješavani su aktualni problemi i konkretni slučajevi trgovanja ljudima.

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Predstavnici Ministarstva socijalne politike i mladih sudjelovali su tijekom 2013. godine na sastancima Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, u cilju razmjene informacija o provedenim aktivnostima, oblicima pružanja pomoći i daljnjem razvoju međuresorne suradnje.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

U području koordinacijskih aktivnosti, službenik Sektora konzularnih poslova, član je Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima kao što je i predviđeno Mjerom 1. „Održavanje redovitih sjednica Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima“. Predstavnik Sektora konzularnih poslova kao član Operativnog tima redovito sudjeluje na sjednicama Operativnog tima i uključuje se u rješavanje pitanja povratka žrtava trgovanja ljudima iz Republike Hrvatske u matične zemlje, u slučajevima kada je to potrebno.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Na području Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima vezano za koordinaciju aktivnosti i jačanje suradnja sa svim institucijama, te organizacijama civilnog društva koje se bave problematikom trgovanja ljudima, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, putem svojeg člana u Operativnom timu Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima, prisustvovalo je redovitim sjednicama ovog tima i redovito informira o aktivnostima poduzetim od strane državnih odvjetništava na području suzbijanja trgovanja ljudima.

PETRA – mreža NVO-a za eliminaciju i prevenciju trgovanja ženama

Predstavnica CŽŽR-ROSA Đurđica Kolarec je koordinirala rad PETRA Mreže u okviru čega je organizirala dva sastanaka članica Mreže PETRA, pružala informacije članicama između sastanaka putem mailing liste, pripremala informacije za objavu, prikupljala sredstva i izvještavala o radu Mreže PETRA, te koordinirala nacionalnu i međunarodnu suradnju:

- 09.04.2013. organiziran je sastanak Mreže PETRA u prostorijama Centra za žene žrtve rata ROSA u Zagrebu, na kojem je sudjelovalo 11 predstavnica 13 organizacija članica Mreže iz Poreča, Pakraca, Splita, Slavonskog Broda i Zagreba.

- 22.-25.09.2013. održan je drugi sastanak predstavnica PETRA Mreže za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama te ženske mreže Hrvatske.

Članice Mreže su:

- Autonomna ženska kuća Zagreb. tel/fax: 01 4551 143, kontakt osoba: Mirela Čokešić
- Bolja budućnost - Udruga žena Romkinja Hrvatske, tel/fax: +3851 611 03 11. kontakt osoba: Ramiza Mehmedi
- Centar za građanske inicijative Poreč, tel/fax: 052 45 27 46, kontakt osoba: Biserka Momčinović
- Centar za mentalno zdravlje i ljudska prava, Zagreb, tel, fax 01 461 53 53, kontakt osoba: Suzana Kulović
- Centar za podršku i razvoj civilnog društva DELFIN, Pakrac, tel/fax: 034 411 780, kontakt osoba: Mirjana Bilopavlović
- Centar za žene žrtve rata — ROSA, tel: 01 455 11 42. fax: 01 45 51 142. kontakt osoba: Đurdica Kolarec
- Ženska soba - Centar za seksualna prava, Zagreb, tel: 01 61 19 174 fax: 01 61 19 175, kontakt osoba: Paula Zore
- Organizacija za integritet i prosperitet - 01P, Split, tel: 021 -544 866, fax: 021- 543 075, kontakt osoba: Meri Katunarić
- Udruga "Brod"- Grupa za ženska ljudska prava. tel/fax: 035/449 180. kontakt osoba: Gordana Matanović
- Ženska grupa Split, tel/fax: 021 34 22 02, kontakt osoba: Silva Sumić
- SDF ženska inicijativa, Zagreb, tel/fax: 01 492 1862, kontakt osoba: Mira Ličina Jovanović
- Centar za istraživanje, edukaciju i promicanje ravnopravnosti spolova —ŽAR. Vukovar, kontakt osoba Milena Babić
- Domine, Split, tel: 021 537 272; 021 344 688: fax: 021 531 722, kontakt osoba Mirjana Kučer.

UTROŠAK FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA**SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA****U 2013. GODINI**

Napominjemo da su u tabelarnom prikazu utrošenih sredstava, prikazana samo ona tijela državne uprave i organizacije civilnog društva koje su u 2013. godini utrošili određena sredstva.

UTROŠENA SREDSTVA OD	UTROŠENO	AKTIVNOSTI
URED ZA LJUDSKA PRAVA I PRAVA NACIONALNIH MANJINA VLADE RH	185.500,00 kn (A 681023 „Provedba Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima“)	- SOS telefon 08007799 za Centar za žene «Rosa» OIP Split - projekti udruga za suzbijanje trgovanja ljudima (natječaj) - Međunarodna suradnja (sudjelovanja na međunarodnim konferencijama i sastancima na temu trgovanja ljudima - administrativno-tehnički poslovi za potrebe Nacionalnog odbora, Operativnog tima i nacionalnog koordinatora
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	5.650.000,00 kn	- rashodi za plaće i naknade za 32 policijska službenika (za 12 mjeseci) -utrošak uporabe i održavanja službenog vozila - telekomunikacijske usluge pri obavljanju službenih zadaća (za 12 mjeseci)

		<ul style="list-style-type: none"> - uredski materijal - edukacija policijskih službenika - organizacija sigurnog povratka žrtava trgovanja ljudima
MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH	<p style="text-align: center;">595.000,97 kn</p> <p>(- naknade za dežurstva: Program 4002 Skrb za socijalno osjetljive skupine, Aktivnost 734161</p> <p>- sredstva za skloništa: Program 4002 Skrb za socijalno osjetljive skupine Aktivnost 734191)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - troškovi nacionalnih skloništa (2) - troškovi naknade za dežurstva koordinatora za pomoć i podršku
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA	<p style="text-align: center;">175,00 kn</p> <p>(A 629024 „Pravosudna akademija“)</p>	Radionica „Procesuiranje kaznenog djela trgovanja ljudima“
MINISTARSTVO ZDRAVLJA	<p style="text-align: center;">7.461,49 kn</p> <p>(A 789006 „Provedba nacionalnih programa, strategija i planova, grupa rashoda 32 – materijalni rashodi)</p>	Koordinacija pružanja zdravstvene zaštite i pomoći žrtvama
UKUPNO	6.438.137,46 kn	

PETRA – MREŽA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA	<p style="text-align: center;">155.500,00 kn</p> <p>(navedena sredstva su bez financijskog doprinosa Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Ministarstva socijalne politike i mladih buduća da su ista iskazana pod navedenim nositeljima)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - programi edukacija - programi prevencije - pomoć i zaštita žrtvama
--	--	--

